

REZUMATE

Volumul V, nr. 1(9) /2014

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Poezia sfidării, sfidarea poeziei. Un caz special al „generației pierdute”

Sorin Ivan

Rezumat:

„Generația războiului” sau „generația pierdută” marchează un moment de ruptură la nivelul literaturii române, prin denunțarea tradiției literare și a canoanelor estetice și prin dorința de înnoire. Un caz particular al „generației pierdute” îl reprezintă Ion Caraion. Poetul dă curs unei apostazii existențiale structurale, unei revolte estetice, circumscrise istoric, și unei atitudini iconoclase față de tot ce e „vechi” și „perimat” în existență, mentalități și literatură, în numele noului, al viitorului, animat de idealuri mesianice. În răsunătoare texte-manifest și în poeme fulminante, militează pentru despărțirea de tradiție, pentru o revoluție estetică, pentru noua literatură, pentru o poezie nouă, inspirată de sursele originare ale existenței, apropiată de viața reală și intensă, pentru autenticitate și originalitate. În contextul concepției lui despre literatură, sub auspiciile „noii poezii”, Caraion scrie o poezie a sfidării, sfidând, în acest fel, poezia în viziune „tradițională”. Prin poezia sa sub semnul revoltei și al înnoirii, dar și prin existența sa tragică, Ion Caraion este un poet exemplar pentru „generația pierdută”.

Cuvinte-cheie: generația pierdută, canon literar, revoltă estetică, atitudine iconoclastă, înnoire, noua poezie

Iconul literar al eroului byronian și reîncarnările lui în romanul *La răscruce de vânturi* de Emily Bronte

Ecaterina Oana Brîndaș

Rezumat:

Studiul de față își propune să investigheze întrupările literare romantice ale arhetipului eroului byronian, așa cum apare acesta surprins în trei dintre cele mai cunoscute poeme ale poetului, totul pentru a oferi mai apoi o imagine de ansamblu a modului în care Emily Bronte a reușit să (re)creeze eroul gotic byronian în faimosul ei roman, *La răscruce de vânturi*. Prima parte a studiului scoate în evidență principalele trăsături ale eroului byronian, așa cum apar ele creionate în *Childe Harold*, *Manfred* și *Cain*. În a doua parte a articolului accentul cade asupra similarităților existente între acest personaj iconic al romantismului și Heathcliff, un personaj de roman victorian.

Cuvinte-cheie: eroul byronian, personaj, romantism, victorianism, (re)scriere

Dinamismul triumphiului feminin al iubirii – *Ion* de Liviu Rebreanu

Liliana Danciu

Rezumat:

Acest studiu urmează sub aspect ideatic articolului intitulat *Myth and tragedy, fatality and failure in the destiny of the realistic character – Ion by Liviu Rebreanu (Mit și tragedie, fatalitate și eșec în destinul personajului realist – Ion de Liviu Rebreanu)*, apărut în numărul anterior al revistei „Journal of Humanistic and Social Studies”. Asemeni unui far ce luminează succesiv peisajul unei insule, în primul articol „am luminat” treptat fiecare perspectivă critică, începând cu viziunea tradiționalistă, continuând cu interpretarea psihologică, pentru a pune, la rândul meu, personajul în lumina unei analize mitice, din perspectiva mentalităților specifice spațiului arhaic românesc. În studiul de față, am urmărit atât felul cum personajele feminine triangulează erotismul eroului și potențează dinamica fatalității destinului său, cât și dimensiunea tragică a destinului unui personaj feminin unic în literatura română, Ana Baciuc. Nu doar Ana este surprinsă cu neîmplinirea-i sufletească, ci și Florica, alături de alte personaje feminine ale romanului, care cunosc iubirea, dar nu și împlinirea. Triumful erotic feminin Ana – Marea Zeiță – Florica este potențat de izomorfismul feminin al pământului, care, în ipostaza de Mamă, Iubită, Fecioară atrage, „cheamă” și „îmbrățișează” în mod fatal toate personajele romanului.

Cuvinte-cheie: erotism, sexualitate, tragedie, fatalitate, sinucidere, Marea Zeiță, feminin afroditic/demetric

Elemente ale miticului în poezia lui Lucian Blaga

Mioara Lavinia Farcașiu

Rezumat:

Prezentul studiu abordează problema miticului, așa cum se reflectă aceasta în creația poetică a lui Lucian Blaga. Poetul nu concepe poezia în afara gândirii mitice, pentru că doar o gândire mitică pătrunde în esența lucrurilor, dincolo de aparențele lor logice. Poezia lui Blaga este în concordanță cu tradiția folclorică românească, trăgându-și sevele din mit. Lirica sa ilustrează foarte bine ceea ce însuși poetul numea monumentalizarea culturii folclorice (cultură minoră) într-o cultură majoră. Aflat în căutarea unei formule creative, Blaga va descoperi expresionismul. Motivele mitice, născocite sau nu de poet, pot fi descoperite în întreaga sa creație lirică. Multe dintre motivele mitice sau folclorice consacrate de Eminescu: lacul, teiul, izvorul, codrul, marea etc., se regăsesc și în poezia lui Blaga, împrumutate direct de la sursa folclorică sau din universul liric eminescian. Putem constata că opera blagiană recurge masiv la elemente cu o valoare simbolică relativ stabilă, devenite motive literare, consacrate ca atare de imaginarul universal și remodelate de poet prin prisma propriei viziuni asupra lumii. Astfel din registrul teluric al imaginarului descoperim motive precum: muntele, peștera, pădurea (arborele); din cel acvatic: iezerul, izvorul, fântâna, marea, lacrima; apoi altele legate de registrul aerian: vântul, pasărea.

Cuvinte-cheie: mitic, poezie, Lucian Blaga, folclor, cultură

Temeiuri ale comunicării interculturale. Între interacționismul simbolic și societatea postmodernă

Regis Mafteiu Roman

Rezumat:

Tema comunicării este comună abordărilor moderne și postmoderne, la nivel cultural sau intercultural, însă, odată cu postmodernitatea, cu raportarea individului la general prin intermediul textualității, datorită extinderii mijloacelor de comunicare, conversația interculturală devine un construct social elementar. Omul trăiește prin intermediul simbolurilor pe care el însuși ajunge să le creeze. Dialogul social intercultural are rolul de a reduce câmpul semantic și de a apropia semnificațiile de limbajul natural prin criterii interacționiste: câmpuri afective, dorința de securitate și căutarea de inedit. Rolul limbajului postmodern explică ce este lumea fenomenală și are menirea de a căuta substratul unitar, integrativ al relaționărilor dintre individ și conștiința socială la nivel național sau supranațional.

Cuvinte-cheie: comunicare interculturală, limbă, interacționism simbolic, discurs

Considerații asupra genitivului în limba română și în limba germană

Alina Pădurean

Rezumat:

Cazul genitiv este al doilea sub aspectul frecvenței funcțiilor sintactice atât în limba română, cât și în limba germană. În studiul nostru am încercat să identificăm funcțiile sintactice ale genitivului în ambele limbi, precum și să stabilim similitudinile și diferențele dintre acestea. De asemenea, am analizat utilizarea genitivului cu și fără prepoziție.

Cuvinte-cheie: analiză contrastivă, cazul genitiv, genitivul cu și fără prepoziție, funcțiile sintactice.

Un plus de pitoresc în limbajul presei

Carmen Neamțu

Rezumat:

Stilul dominant al presei de la noi e unul de model latin, cu risipă de vervă, cu ironii și înțepături, cu spirit ludic și expresii colorate. E adevărat că de dragul unui calambur sau al unei ironii suntem oricând gata să sacrificăm orice regulă de tip BBC.

Jurnalistul îmbrățișează și în scris acest *stil relaxat*, care face apel la registrele vii ale limbii vorbite, opus stilului de dinainte de 1989, când se putea vorbi de un imobilism în relatări, de limbă de lemn în stilul comunicării în general, și nu doar în cel al presei.

Expresiile de mahala câștigă teren în discursul presei, picanteriile de limbaj atrag audiența unor posturi gen OTV și nu numai. Din dorința de a scrie cât mai interesant pentru a atrage publicul avid de senzational, jurnaliștii fac abuz de ghilimele și de expresii colorate.

Cuvinte-cheie: stilul publicistic, invazie de limbaj popular, vocabular de mahala

Câteva considerații privind regimul cazual al prepoziției „contra”

Cristina Corla (Hanț)

Rezumat:

Prezentul studiu are ca scop examinarea comportamentului prepoziției „contra” în limba română. Generatoare de grup sintactic, prepoziția analizată poate regiza un nominal căruia îi impune restricții de caz, topică și de articulare. Ne vom opri asupra situațiilor în care recțiunea prepozițională nu mai funcționează și regimul prepozițional de genitiv se blochează. Vom insista asupra soluțiilor de interpretare a unei construcții atipice – asocierea lui „contra” cu prepoziția funcțională „a”.

Cuvinte-cheie: prepoziție, regim cazual, exprimare sintetică a cazului, exprimare analitică, anularea regimului cazual

Traducerea între „arta” formelor încărcate de sens și „știința” discursului cultural

Daniela Ene

Rezumat:

Din punct de vedere istoric, teoria și practica traducerii au generat în permanență dezbateri complexe între lingviști, scriitori și specialiști. Dincolo de caracteristicile comune din definițiile traducerii, nimeni nu este capabil să traseze o direcție unitară în efortul plin de provocări al muncii de traducere. Acesta este motivul pentru care aducem în discuție existența numeroaselor abordări și modele ale fenomenului. Odată cu dezvoltarea lingvisticii, a sociologiei, a antropologiei și a psihologiei în ultimele decade, au apărut noi idei despre procesul de traducere, iar aceasta este încercarea noastră de a rezuma și unifica toate dihotomiile și opiniile contrare în două paradigme majore: *paradigma lingvistică* și *paradigma culturală*. În timp ce realizăm valoarea paradigmei lingvistice, datorită faptului că a creat un model științific pentru traducători, recunoaștem că paradigma culturală și-a îmbogățit perspectiva, legând fenomenul traducerii de context și de valorile comunităților lingvistice specifice. Aceste paradigme în aparență contradictorii nu par atât de opuse atunci când înțelegem că o paradigmă este o completare a celeilalte prin umplerea golurilor existente în teorie și prin îmbunătățirea procesului de traducere în practică.

Cuvinte-cheie: teoria traducerii, paradigma lingvistică, paradigmă culturală, echivalență, mesaj, proces

STUDII SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

„Foaia învățătorilor poporului” (1868-1874) – un periodic pedagogic din Austro-Ungaria?

Daciana Marinescu

Rezumat:

În 1868, executivul Ungariei dualiste a început să publice, din fonduri proprii, săptămânalul intitulat „Néptanítók lapja”. Până în 1874, ministerul cultelor și instrucțiunii publice a editat și traduceri ale originalului maghiar al periodicului, în limbile germană, slovacă, croată, română, sârbă și ruteană. Inițiativa a avut scopul declarat de a contribui la perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor învățătorilor. Cel puțin în primii șase ani de apariție a revistei, caracterul ei pedagogic este pus sub semnul întrebării de conținutul acesteia, de calitatea deficitară a traducerii în română, precum și de refuzul nejustificat al redacției, de a populariza subiecte care să îi ajute în mod real pe dascăli, în activitățile lor didactice. De altfel, caracterul pedagogic al revistei a fost contestat și în epocă, în mediile jurnaliștilor, al învățătorilor, precum și al parlamentarilor români din legislativul de la Pesta. În rândul acestora, s-a argumentat că revista reprezenta, în fapt, un instrument folosit de ministerul ungar, spre a-i maghiariza pe învățătorii români.

Cuvinte-cheie: „Foaia învățătorului poporului”, Austro-Ungaria, dualism, presa ungară, Transilvania, maghiarizare, profesori români

Viața cerebrală durabilă: ecologie profundă și „Dawn of the Dead” („Dimineața morții”)

Craig Finlay

Rezumat:

Această lucrare propune o reevaluare a părerii critice generale conform căreia fascinația societății referitoare la zombi reflectă preocuparea colectivă în ceea ce privește consumatorismul și acceptarea. Această reevaluare argumentează că zombi reprezintă de fapt temeri adânc înrădăcinate, legate de consumul nesustenut al resurselor mediului înconjurător. Această teorie își are originile în filosofia ecologiei profunde a filosofului Arne Naess din 1973 și oferă unui roman posibilitatea de a fi perceput prin metoda ecologică de lecturare a culturii contemporane.

Cuvinte-cheie: zombi, anxietate, cultură, societate

Metodologia interpretativă și constructivismul social

Matei Șimandan

Rezumat:

Plecând de la controversele legate de abordarea calitativă și cantitativă a cunoașterii sociologice, articolul de față încearcă o reabilitare a metodologiei interpretative și a rolului pe care acesta îl are în constructivismul social. După analizarea aspectelor teoretice ale explicației și înțelegerii fenomenelor sociale, prima parte a lucrării pune în discuție importanța „tipurilor ideale” și a rolului cognitiv al acestora. Secțiunea următoare examinează presupuzițiile interacționismului simbolic și modul în care aceasta contribuie la edificarea unor reguli, norme, reglementări sau practici de cunoaștere și acțiune. Ultima parte a articolului insistă asupra implicațiilor constructivismului social, a convergențelor și divergențelor care se manifestă în acest domeniu, precum și a posibilităților de valorificare a acestei variante explicative în științele sociale.

Cuvinte-cheie: explicație, interpretare, tip ideal, interacțiune, constructivism social